Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 181. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 21, 1984 No. 181. VOL. XCI.

В РИМІ ПОХОВАЛИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

ПАМ'ЯТЬ ПРО НАШОГО ПАТРІЯРХА ЗБЕРІГАЙМО ВИКОНУВАННЯМ ЙОГО ЗАПОВІТІВ!

Дня 7-го вересня цього 1984 року з волі Божої відійшов від нас з цього світу Великий Син нашого українського народу, невтомний і неустрашимий борець і мученик за його Божі і людські права, Патріярх Помісної Української Католицької Церкви і тільки четвертий в історії Вселенської Католицької Церкви її кардинал-українець, Блаженніший Отець Йосиф Сліпий.

Його відхід з цього світу супроводить всенародний жаль і смуток. Він бо своїми ділами і своїми терпіннями на славу Божу та для добра свого народу записав найсвітліші сторінки 1000-літньої історії нашого християнського українського народу і нам залишив у заповіті, щоб і ми ВЕЛИКОГО БАЖАЛИ та до ВЕЛИКОГО ЗМАГАЛИ!

Постійним здійснюванням його заповіту ми, і ті що приходитимуть після нас, найкраще вшануємо і збережемо світлу пам'ять про нашого Великого і Незабутнього Отця Йосифа!

Ню Йорк, вересень 1984 року.

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради

Нюйоркська союзова громада відзначить 90-річчя УНС

Ню Йорк. — Заходами Окружного Комітету відділів Украніського Народного Союзу тут приготовляється бенкет з відповідною діловою і мистецькою програмою для відзначення 90-річчя УНС, яке припадає в цьому році.

Як відомо, багато союзових громад, вже відзначили цю ювілейну дату найстаршої установи у З'єднаних Стейтах Америки і Канади, яка була первопочином українського зорганізованого життя в цій країні і об'єднуючим чинником українців розкинених по багатьох стейтах, провінціях і містах на американському континенті. Завдяки УНСоюзові прибулі до цих заокеанських країн українці зуміли не тільки зберегти привезені з України цінні традиції та ідеали, але теж використати існуючі тут закони, які допомогли українцям вдержатись на поверхні життя, як окрема етнічна група, і поширити їхні впливи серед урядових кіл поселення.

Бенкет в Ню Йорку відбудеться в суботу, 8-го грудня ц.р., о год. 5-ій по полудні у великій залі Українського Народного Дому, при 140-142 Друга авеню. Головну доповідь на бенкеті виголосить головний предсідник УНС д-р Іван О. Флис.

Окружний Комітет УНС, головою якого тепер є Микола Хоманчук, довголітній союзовець і колишній головний радний, докладає всіх зусиль, щоб гідно і величаво відзначити 90-річчя УНС. На ці святкування Управа Округи запрошує представників усіх українських організацій, широке громадянство і головно все членство.

В чергових числах „Свободи" будуть появлятися окремі повідомлення, а крім того Округа плянує вислати на відомі їй адреси спеціяльні запрошення.

Організатори надіються, що членство УНС і громада відповідно оцінять вклад праці цієї установи в загальне життя української спільноти в ЗСА і в Канаді безпосередньо, а в діяспорі посередньо, і масово з'явиться на вшанувальному ювілейному бенкеті, щоб спільно пригадати собі про ті ідеали якими живе спільнота і нарід в Україні.

УОКЦентр розпочинає осінній сезон

Філядельфія. — Український Освітньо - Культурний Центр розпочинає в суботу, 29-го вересня, тут, у своєму домі, при 700 Сідар Ровд, о годині 8-ій вечора, осінній сезон, вже п'ятий від часу оснування Центру в 1979 році, великим коктейлем-бенефісом, участь у якому візьме представник Президента ЗСА Лінас Коєліс, заступник директора зовнішніх зв'язків Білого Дому.

В мистецькій частині виступить із співом тенор Богдан Андрусишин з Ню Йорку. Датки в сумі 15 дол. від особи; студенти — 10 дол., можна відтягати від податку. Зголошуватися слід на число телефону: (215) 539-0638 або 277-0492.

В АМЕРИЦІ

ОДНОРАЗОВО З РОЗПОРЯДЖЕННЯМ про сталеву індустрію, президент Реґен проголосив програму про гарантії низьковідсоткових федеральних позичок для фармерів та заповів інші пільги для сільського господарства Америки, яке переживає кризу надпродукції, що значно знижує ціни для фармерських продуктів. Така ситуація є доброю для споживачів, але прикрою для фармерів, яким доводиться продавати плоди своєї праці нижче коштів собівартости, а це значить, що американські фармери є у боргах. Тож Уряд Роналда Реґена вчасно йде їм на рятунок.

СПРАВА ДОГЛЯДУ ЗА ракетами, які розміщені скрізь по континентальних ЗСА з оборонними завданнями, виявилася дуже критичною, бо через дефекти в конструкції і через недостатній і невмілий догляд за цими ракетами одна четвертина цих ракет не є тепер боєздатна, — згідно з урядовим інвестигатором Франком Конаганом з Головного бухгальтерського бюра, який виступив перед Конгресовою комісією у вівторок, 18-го вересня. Мова йде про ракети типу „Сайдвайндер" і „Сперровс", що є під контролею Американської фльоти.

Тіло Блаженнішого Патріярха Йосифа в соборі св. Софії.

Рим (В. Маркусь). — В четвер, 13-го вересня, закінчилися однотижневі проводи і похоронні обряди світлої пам'яті Глави і Батька Української Католицької Церкви, Патріярха Йосифа Сліпого, що спочив у Бозі 7-го вересня тут у Вічному Місті. Його тлінні останки складено після чотиригодинних відправ архиєрейського похорону у крипті собору Св. Софії, ним же збудованого і відкритого в 1969 році.

Чин похорону

Попереднього дня відбувся перед відкритою домовиною в соборі головний обряд архиєрейського погребення при участі багатьох владик, священиків та вірних. З членів української католицької ієрархії були присутні обидва митрополити — Максим Германюк з Канади та Стефан Сулик з Філядельфії, єпископи Ізидор Борецький (Торонто), Іван Прашко (Мельбурн), Платон Корниляк (Мюнхен), Августин Горняк (Лондон), Андрій Сапеляк (Буенос Айрес), Єфрем Кривий (Курітіба), Іннокентій Лотоцький (Чикаго), Михайло Гринчишин (Париж), Роберт Михайло Москаль (Клівленд) та Славомир Мікльовш (Загреб). Український архиєпископ, секретар Східньої Конґреґації, Мирослав Марусин, приєднався до Владик, що служили чин погребення свого Первоієрарха, а очолив цю жалобну відправу дотеперішній Владика - Коадьютор, Блаженніший Мирослав Любачівський.

Співслужили понад 50 священиків, а співали студенти теології та дяки під проводом о. д-ра Івана Музички. Похоронні співи українською мовою були дуже зворушливі, а видано ці тексти зусиллям самого Спочилого. Під кінець відправи один з церемоніялмайстрів Кардинальської колегії виголосив італійською мовою офіційну „похвалу" і життєпис Покійного Кардинала Йосифа Сліпого, що було підписано всіми служащими єпископами і вкладено в домовину. Крім архиєрейського жезла, в домовину ще вкладено і грудки української землі. Відтак всі прощалися з тілом під звуки „Останнє цілування". Зворушливими були моменти, коли духовенство, монахині, звичайні прочани — свої і чужинці, підходили до відкритої домовини і цілували руки, хрести, панагію чи прямо домовину Патріярха. Того ж дня вечором домовину запечатано.

Вид на катафальок перед вівтарем в соборі св. Софії.

Заупокійна Літургія

В сам день похоронів відправа Соборної заупокійної Літургії почалася о 10-ій год. ранку. Крім Владик Української Католицької Церкви, був присутнім в архиєрейському облеченні єпископ УАПЦ Володимир Ділович, що репрезентував Блаженнішого Митрополита Мстислава. Прибуло на цю Літургію 13 кардиналів Римської Церкви, серед яких зокрема була замітною участь Кардинала Вілебрандоса (що супроводив Блаженнішого в березні 1963 року з Москви), і 94-літнього кардинала Конфальоньєрі, декана Кардинальської колеґії. З важливих достойників Курії були архиєпископи Сильвестріні (зовнішні справи Церкви) та Поджі (спеціяль

(Продовження на ст. 3)

ТЕРОРИСТИ В БЕЙРУТІ ВИКОНАЛИ НОВИЙ САМОВБИВЧИЙ АТЕНТАТ

Бейрут, Ливан. — Американські засоби масової інформації, а зокрема радіо і телевізійні станції повідомили, що сьогодні раніманком, 20-го вересня ц.р., невідомі терористи виконали черговий самовбивчий атентат, тим разом на приміщення американської амбасади у східній частині Бейруту.

В атентаті, як інформують кореспонденти, загинуло декілька осіб, певважно ливанців — працівників в амбасаді, а сім осіб американських громадян, в тому числі сам амбасадор, були поранені. Трьох американців треба було перевести до місцевого шпиталю, бо виявилося, що їхнє тяжке поранення може викликати комплікації і без операції не обійдеться. Щодо амбасадора існують різні суперечні поголоски: одні кореспонденти кажуть, що він поранений, інші заперечують це і твердять, що амбасадор був тільки присипаний грузами і він вже перебрав дальше урядування і керівництво усіма справами що належать до амбасади.

Державний департамент у Вашінгтоні заявив, що під теперішню хвилину ще не можна сказати точно скільки американців зазнали поранення, але виглядає, що серед них немає вбитих.

Терористи застосували цей самий спосіб самовбивства, тобто під'їхали під браму забудувань амбасади автомобілем наладованим вибуховим матеріялом Серед поранених правдоподібно є найбільше охоронців амбасади, тобто вояків морської піхоти.

Досі ще жадна терористична організація не призналася до атентату. Загально здогадуються, що його знову ж таки виконали іранські екстремісти, „оборонці ісляму".

Заплянована зустріч Мондейла з Ґромиком викликає контроверсії

Вашінгтон. — Заплянована зустріч кандидата на президента від Демократичної партії з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком, яка має відбутися в четвер, 27-го вересня ц.р. в Ню Йорку, починає викликати контроверсії в політичному світі, — кажуть політичні спостерігачі і кореспонденти.

Сам президент Роналд Реґен, який має зустрінутись з Ґромиком день пізніше, тобто в п'ятницю, 28-го вересня, заявив кореспондентам, що він „не має жадної проблеми" у пов'язанні із зустріччю Ґромика з Мондейлом, але найближчі дорадники Президента не є задоволені таким збігом обставин, чи радше таким плянуванням совєтської дипломатії. Вони, однак, не можуть нічого вдіяти, особливо в обставині коли сам колишній віцепрезидент, а тепер кандидат на президента погодився на совєтську пропозицію, знаючи дуже добре, що переговори з речниками закордонних держав має право вести тільки Президент чи речники його уряду. В. Мондейл, очевидно заперечує, що він вестиме будь-які переговори з Ґромиком і каже, що його ніхто не може використати.

Не зважаючи на заяви Мондейла, кажуть спостерігачі, у багатьох політиків є враження, що Совєтський Союз не тільки вмішується до американських внутрішніх справ, але викоритовує для цього демокатичного кандидата, якого вони, совєти, воліли б бачити у Білому Домі замість Р. Реґена. Крім того, В. Мондейл, не повідомивши спершу Державний департамент про заплановану зустріч, подав цю інформацію до відома почерез засоби масової інформації, хоч знає протокол поведінки президентських кандидатів в таких випадках. Крім того Державний департамент, в тому випадку дорадник президента у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн, інформує систематично кандидата про всі закуліси закордонної і оборонної політики і тому існує побоювання, щоб при таких зустріах не було зроблено помилки чи таких потягнень, які пошкодять престижеві ЗСА.

Але тут мабуть не йдеться про якусь „зраду", але про саме перехвачування совєтських політиків, які приїжджають на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. „Совєти виставили соломинку, а потопаючий В. Мондейл, який, згідно з останніми опитами опинився далеко позаду від Р. Реґена, вхопився за неї обома руками", — пише Джеремія О'Лірі у щоденнику „Вашінгтон Таймс".

Не треба забувати, що А. Ґромико вважається ветераном совєтської політичної школи і він вже сильніших від Мондейла політиків застромляв за пояс, — пише згаданий автор.

У СВІТІ

У ПЕРШОМУ ДНІ СВОГО перебування в З'єднаних Стейтах Америки Даляй Ляма виступив із сильною критикою китайських комуністів, окупантів його батьківщини Тибету. Даляй Ляма передбачував скорий поворот до свого народу, з яким, він каже, вдержує духовний зв'язок на протязі багатьох років. Він говорив про ролю релігії серед населення в Тибеті і зайняв становище до проблеми абортів, яку тепер так живо обговорюють на Заході. Духовний лідер Тибету заявив, що його влада від вищої сили і за неї він не буде змагатися при допомозі зброї, тим більше, що багато тибетців почуваються добре під окупацією Китаю. Він однак має змогу керувати релігійними громадами з-поза Тибету і цю практику буде продовжувати в майбутньому. Він переконаний, що коли нарід Тибету захоче позбутися окупантів він це може зробити, не зважаючи на переважаючу мілітарну силу Пекіну.

ПЕРШИЙ В ІСТОРІЇ пілот Джо В. Віттінджер перелетів на повітряному бальоні Атлантійський океан та осів в італійській місцевості Савона. Він, на жаль, не міг приземлитися згідно з пляном на відкритому просторі, але впав в лісисту околицю. В результаті нещасливого приземлення Віттінджер зламав ногу і тепер перебуває у шпиталі у південнії Франції. Морально однак він дуже задоволений і плянує скоро повернутися до З'єднаних Стейтів Америки. Кореспонденти, які мали нагоду говорити з відважним бальоністом заявили, що він, не зважаючи на втомлюючу подорож і випадок, почувається прекрасно. Віттінджер летів 84 години.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ґромико в Білому Домі

У різних американських щоденниках появилася стаття синдикованого коментатора Макса Лернера п.з. „Ґромика вершинна конференція — погана новина для Фріца" (Фріцом називають Волтера Мондейла, — це його друге ім'я). Довгі виводи Лернера у цій його статті схопив краще вже раніше сенатор Чарльз Персі з Іллиной, голова сенатської Комісії для закордонних зв'язків, коли його спитали, як він пояснює зміну совєтської політики чи тактики, що ось Андрей Ґромико, совєтський міністер закордонних справ, який у теперішньому розґардіяші в Кремлі є там чи не найпершою фіґурою, прийняв запрошення Реґена і заявив готовість говорити 27-го вересня ц.р. з державним секретарем Дж. Шулцом в ОН в Ню Йорку та в наступному дні полетіти до Вашінґтону на нараду з Реґеном. „Видно, — заявив сенатор Персі, — що у Кремлі зрозуміли, що треба буде мати діло з Реґеном ще дальших чотири роки і тому краще повести з ним розмову тепер, як після виборів". Це насправді найкраще пояснення, чому кремлівські володарі, зірвавши переговори про обмеження чи редукцію зброї, які велися у Відні і Женеві, тепер погодилися відновити контакт „на вершинах", бо зустріч Ґромика з Шулцом і Реґеном промощує шлях до переговорів про ту центральну і найвищу проблему, яка існує для Вашінґтону, Москви і цілого світу: мир чи війна.

Роналд Реґен не скривав ніколи своєї ворожости супроти совєтського експансивного імперіялізму. Він назвав СССР „злющою імперією" і він повів дозброювання Америки, говорючи голосно те, що було всім відомо: що Москва розуміє тільки арґумент сили. Але очевидно, Реґен, як усі тямущі люди у всьому світі, не хоче війни — він так само хоче миру, як усі найлівіші ліберали, а тільки здійснює староримську правду: „Коли хочеш миру — готуйся до війни". І тому виключив ресорт оборони з ощадностей, які треба робити, щоб зрівноважувати державний бюджет.

Волтер Мондейл зайняв ще у передвиборах цілком інше становище. Він заявив одверто, що коли стане президентом, то в першу чергу скреслить 40 більйонів долярів бюджету на оборонні цілі, припинить продукцію далекосяжного бомбардувальника типу Б-1, відмовиться від продукції багаточленної ракети МХ, наполягатиме на ратифікацію т.зв. САЛТ - 2 (договір про обмеження стратегічної зброї), який застряг у Сенаті, та погодиться на пропоноване Москвою „замороження" існуючого стану атомової зброї. Ясно, що таке становище сподобалося Москві. І тому ввесь інформаційно-пропаґандивний совєтський апарат скеровано на лайку проти Реґена, поставивши карту на Мондейла, з яким Ґромико також зустрінеться день раніше. Але у виборчій кампанії в Америці виявилося, що демократичний кандидат на президента і вибрана ним кандидатка на віцепрезидента не знайшли прихильної зустрічі у широких колах американського народу. Не зважаючи на підтримку від централі робітничих спілок і від різних ліберальних організацій, всі опити виявляють перевагу Реґена над Мондейлом. Совєтський амбасадор у Вашінґтоні Анатоль Добринін — людина освічена й добре знайома вже з відносинами в Америці. Він читає американську пресу, слухає телевізійних коментаторів і має для цього окремих референтів. Те саме стосується амбасадора СССР в ОН Олега Трояновського. І вони мусіли переконати своїх зверхників у Кремлі, що карта поставлена на Мондейла — буде програна. Послідовно, краще „визнати" Роналда Реґена тепер, замість лаяти його і бойкотувати, і нав'язати розмови з ним тепер, перед виборами, аніж після виборів, бо тоді виглядатиме що совєтська верхівка скапітулювала, „втративши обличчя", — а тепер це буде нормальна справа.

Очевидно, ніякого великого перелому в міжнародній ситуації від зустрічі Реґена з Ґромком не буде. Але буде те, що заповів сам Реґен: він хоче переконати Ґромика, що ЗСА не плянують війни проти СССР і тому пануюча в СССР психоза страху перед „імперіялістами", які ведуть „політику окруження" супроти СССР — не має підстави.

Від наради Реґена з Ґромиком не буде великої зміни в міжнародній ситуації, ані зміни в американській закордонній політиці. Але буде ще один доказ, що Роналд Реґен — державний муж і його політика супроти СССР правильна. І це саме є тією прикрою новиною для Мондейла, про яку пише Макс Лернер.

Михайло Кучер

РЕВОЛЮЦІЯ БЕЗ БАРИКАД

До феноменів сучасного становища в Польщі належить те, що політика застрашування і терору Ярузельського примусила поляків думати. Без огляду на амнестією політичних в'язнів з одночасними погрозами нових арештів, підземна політична діяльність побільшилася. Коли недавно спротив був властивий жменьці інтелектуалів, то тепер ціле суспільство готове визнати ведучу ролю КОР-у — Комітету оборони робітників. Чоловими представниками спротиву режимові стали люди з робітничого середовища. Робітництво створило свою власну еліту і вже не потребує інтелектуалів як провідників спротиву. Великі промислові підприємства мають свої нелеґальні пресові органи, часто доброго професійного характеру, які критикують пасивність робітників і заставляють їх думати. Таких видавництв є сотні і вони є важливими матеріялами до соціологічних студій польського світу праці.

Одночасно тайні структури „Солідарности" втрачають своє минуле значення. Такі структури не знайшли нового способу діяння, а закликів до масових демонстрацій робітництво вже нерадо слухає.

Хоч як велике значення має підземна преса, але її вплив не кінчиться на друкованні протирежимних матеріялів. До опозиційної діяльности можна також зарахувати те, що діється у деяких парафіях, діяльність яких не обмежується доброчинністю, а переходить у політичне усвідомлення.

Зник давній поділ суспільства на робітників та інтелектуалів. Без огляду на втому і розчарування люди почуваються до обов'язку щось робити. Вони все менше чекають на вказівки з підземного центру. Є свідомість, що треба працювати — очевидно незарібково — щоб побороти апатію і розчарування. Треба працювати з надією внести хоч трохи світла в убогу сіру екзистенцію. Зокрема таке явище помічається серед молоді. Постала революція, яка не є явною. Це революція підземна без барикад. Люди дискутують і самоудосконалюються. Така революція не може бути виразно політичною, але має своє немале значення.

Інакше кажучи, замість того, щоб заливатися горілкою, спекулювати та безнадійно лаятися і нарікати — в чергах, люди купують, читають і думають над підземною пресою. Це не є занадто оптимістичне твердження. Ще в 1970 роках амбіцією пересічного поляка була купівля авта і кольорового телевізора. Сьогодні його амбіцією є читання підземної літератури і участь у спротиві — нехай дещо пасивно. На „політику" в Польщі прийнято дивитися як на конфлікт з режимом. Тепер під політикою можна і треба розуміти переміни в соціяльній психіці, в культурі, в ментальності. Це важливе ще й тому, що під оглядом демографічним - польське суспільство молоде. Скінчився перший етап демографічного характеру — наплив сільського населення до міст у зв'язку з індустріяльною революцією країни. Скінчився процес, амбіцією якого був холодильник і кольоровий телевізор, а на вершечку мрій — авто... В польському суспільстві домінуючою є група людей 18-го по 35-ий рік життя. Таких людей вже не задовольняє міщанський добробут, вони хочуть брати уділ у політичному житті поза партією. Це дає можливість заспокоїти потребу справжнього знання, бажання непартійного престижу і намір керувати самим собою.

Для великої частини суспільства „Солідарність" стала символом. Такий символ сильний тим, що не підлягає партійному теророві.

У Польщі „демократію" і „плюралізм" розглядають не як політичний рух, але як культурний. У ті поняття входить також католицизм, — як завжди — велика сила. До голосу приходить і прийшло молоде покоління священиків, яке виявляє велику незалежність від ієрархії. Такі священики хочуть анґажуватися у політичне життя і суспільне також. Звичайно це люди великої відваги, які не лякаються партійного терору. Такими властивостями характеру вони відповідають настроям молоді.

Заява Львівського Крилосу

(На похоронах св.п. Патріярха Йосифа)

Ваше Блаженство, Високопреосвященні Владики, Дорога Жалобна Громадо!

Вчора члени Львівського Крилосу склали свій поклін наслідникові Покійного Патріярха Йосифа і привітали його як спадкоємця Галицького митрополичого Престолу, спадкоємця великого Митрополита Слуги Божого Андрея і Блаженнішого Йосифа і зокрема всіх надбань останнього, всіх його здобутків для нашої Церкви і народу.

Хочу в цю історичну хвилину повторити слова, які сказали ми до його наслідника вчора.

Це велика історична хвилина, бо нею в якійсь мірі починається нова сторінка історії нашої Церкви, нова сторінка для збереження і розгорнення надбань і здобутків Блаженнішого Патріярха в Римі і на поселеннях, нова сторінка для овочів його довгих змагань за волю і добро нашої Церкви і народу і за її відродження на її началах, нова сторінка змагань за нашу єдність на поселеннях, за єдність Церкви на поселеннях з матірньою Церквою-Мученицею в Україні, за його великі труди для нашої рідної богословської науки, за розвиток наших монаших чинів і духовних покликань.

Цей список аж ніяк не вичерпує великої праці майже цілого століття цього великого Мужа. І для нас починається нова сторінка в історії, вже без його особистої участи.

Для вас, Блаженніший Владико, відкрилась ця нова сторінка з великою і нелегкою відповідальністю. Бо це діло, Блаженнішого Патріярха Йосифа, яка є теж продовженням задумів і чинів Слуги Божого Митрополита Андрея. На ваші ремена спочили сьогодні їхні труди і хрести, всі їхні змагання і боротьби, всі їхні здобутки і висліди невтомної їхньої праці.

Ми аж надто свідомі того великого тягару, бо як близькі помічники Блаженнішого Патріярха Йосифа ми бачили їх у повній їхній вагомості і знаємо добре, який це хрест, бо теж частинно брали участь в його несенні.

Цього хреста, цих трудів, цих здобутків, цих терпінь, цих змагань не можна собі ані зменшити, ані злегшити ані щось з них скинути з рамен. Це противилось би навіть волі Христа, що казав: „Хто хоче йти за мною, нехай візьме свій хрест!"

Ми, мабуть, є єдиними, і кажу це щиро перед вами в присутності моїх співбратів що можемо вам, ваше Блаженство, щиро, віддано і з деяким досвідом помогти. Знаємо волю Блаженнішого Патріярха Йосифа ми пізнали і вивчили ним намічений напрям і з тієї самою готовістю ми вам поможемо з Божою благодаттю, що всіх нас укріплює.

Підкреслюємо ще раз — ми всі були негідними спадкоємцями столітніх змагань і надбань нашої Церкви і народу, коли б ми хотіли собі щось улегшити, чи піти слідом за якимись коньюктурами, чи перекреслили труди великих двох наших церковних Мужів XX століття, яких ми стали наслідниками.

Під вашою дбайливою опікою остаються, як знаєте, такі надбання тут у Римі і на поселеннях: Студіон і монахи студити, Український Католицький Університет і його філії, Українське Богословське Товариство, Храм Св. Софії, Патріярший двір і церква Жировицької Богоматері, Товариство Свята Софія—яке є відповідальне за всі матеріяльні здобутки і є легальним власником тих матеріяльних дібр, Колеґія Св. Софії, тобто перенесена Львівська Духовна Семінарія до Риму для плекання духовних покликань. Далі, ми—Крилос Львівської Архиєпархії—оруддя праці Блаженнішого Патріярха Йосифа, увесь адміністраційний і канцелярійний апарат, створений Блаженнішим Патріярхом Йосифом за 21 років його життя на волі. Остаються для нас усі зв'язки створені Блаженнішим з Римською Курією і нашим в ній приятелями, з політичними рідним і чужинецьким світом, з науковими рідними і чужинецькими колами. І врешті залишилась здійснена велика ідея, що виникла в нашій історії зараз на початку Унії з Апостольським Престолом в Римі і пережила 400 літ твердого історичного шляху і завершилась в особі Блаженнішого Йосифа—Патріярхат Української Католицької Церкви.

Цеї ідеї-факту Українського Патріярхату вже викреслити не можна, з чим погоджується, бодай в сумлінні, велика більшість нашого Єпископату і розуміють її слушність церковні мужі Риму, і її не можна навіть змовчувати.

Цей ваш титул Патріярха, який успадковуєте по великім Покійнику є і буде для вас хрестом. Але цього хреста скинути ви не можете ради миру в нашій Церкві ради тих 400-літніх змагань за нього. Не можете не прийняти цього хреста особливо ради нашої Святої Української Церкви-Страдниці, бо тільки в Києво-Галицькому Патріярхаті буде вона в силі протиставитися всім отруйним і смертноносним „стрілам лукавого". Понести цей хрест ми вам допоможемо.

Ці слова звертаю також і до Священного Синоду наших Владик, що відновився поза межами України саме

(Закінчення на ст. 4)

Роман С. Голіят

НАКЛЕПИ СОВЄТСЬКИХ ВИСЛУЖНИКІВ

У пропаґандивному совєтському англомовному журналі „Україна", за місяць травень 1984 року, ч. 5, крім багатьох світлин, знаходимо на сторінці 18 і 19-ій обширну статтю п.з. „Who helps the former collaborators" „Хто помагає колишнім коляборантам?" Це короткий огляд англомовного памфлету Євгена Камінського „'Хрестоносці' XX сторіччя: Хто їм помагає?" (20th Century 'Crusaders' who backs them back up?", який надруковано у Львові 1983 року.

У цьому журналі знаходимо „всіляку-всячину", нас вона не дивує, бо звикли вже до різних совєтських „обвинувачень" і наклепів, на це, щоб розвивати нові інтриґи на шкоду „гнилого" Заходу. От і читаємо, що офіційні чинники і адвокати на Заході, мовляв, сердяться на нерішучість суддейських чинників і вони часто дивуються, чому то вбивникам, мучителям й відданим приклонникам нацистського ґеноциду, дозволено знайти притулок у З'єднаних Стейтах Америки й багатьох інших капіталістичних країнах. Як це може бути, щоб люди, які брали участь у жахливих погромах в Україні, надалі були свобідними? Чому саме, відомі державні мужі й службовці, а головно розвідчі служби на Заході, наявно потурають тому? На це, є одинока відповідь, пише Камінський, — вони засліплені в патологічній ненависті до совєтської держави й соціялізму й вживають до своїх імперіялістичних цілей навіть тих, які служили в німецьких частинах карних експедицій і були визнані Міжнародним Трибуналом у Нюренберґу за воєнних злочинців.

Дня 28-го лютого 1956 року президент Двайт Айзенгавер заявив, що велике число втікачів у ЗСА, дістало дозвіл в'їзду під фальшивими іменами, а то тому, щоб оминути примусову репатріяцію. Він сказав, що на підставі діючої леґіслятури, підроблені особисті виказки були задовільним доказом, щоб розпочати депортаційний процес. Але, за виїмком деяких заходів, яких під впливом публічної пресії піднявся президент Картер, ані одна американська Адміністрація, нічого в цій справі не зробила. Таке становище, — твердить Камінський, — зайняла американська Адміністрація в ранніх роках після Другої світової війни, замість того, щоб перевірити кримінальну минувшину. Американський Уряд і Конґрес зробили все, що можна, щоб захоронити колишніх нацистських коляборантів і вживати їх у підривних антисовєтських кампаніях. Американські розвідчі аґенції злеґалізували в Північній Америці діяння пронацистичних організацій. І тут Камінський згадує про УККА і СКВУ.

А відтак іде тирада автора про президента Реґена, який у 1982 році, в Лондоні, проголосив „хрестоносний похід" (crusade, ст. 19), а за ним засоби масової комунікації Заходу, мовляв, негайно почали монтувати зусилля у розгорюванні антисовєтської гістерії. І автор цієї статті, розвиває одну за одною свої „світлі" думки.

Ось і початок „відповідних " його висновків: Започатковані судові процеси попередньої американської Адміністрації не осягнули відповідного рішення.

Дня 13-го січня 1982 р. „Свобода" в ЗСА, коментувала рішення Америки відносно поширення військової готовости, за „основне становище, яке зайняв президент Реґен, тобто правильне на 100 відсотків".

У березні 1982 року конґресмени: Маззолі, Ланґрін і Фіш, відбули в Капітолі зустріч з українськими, лотиськими й естонськими адвокатами, щоб обмінятися думками, як обороняти воєнних злочинців.

Націоналісти використовують цю нагоду й вимагають від своїх хоронителів дозволити колишнім нацистським вбивникам вживати 5-ий додаток до Конституції.

У цій статті читаємо теж про це, що українські націоналісти пояснюють, що їх коляборація з нацистською Німеччиною — оправдана. Бо це була „потреба знайти союзників" проти СССР. М. Плавюк, провідник ОУН (Мельника), в одному зі своїх інтерв'ю в Канаді доказував, що це безправно примінювати альянтські домовлення відносно воєнних злочинців до українських націоналістів. (стор. 19.)

Камінський згадує лайливими словами Івана Базарка — президента СКВУ, який редаґував „Українські Вісті", а опісля „Сокальські Вісті", в яких хвалив нацистську Німеччину. Під цю пору І. Базарко старається нав'язати співпрацю зі сіоністами. Згадує Миколу Степаненка, який є професором у Центральному Мичиґенському університеті. Він, за даними Камінського, на початку Другої світової війни, здезертерував з червоної армії і став редактором „Миргородських Вістей", співпрацював з німцями; Пише Камінський теж і про І. Телюка, декана економічного Департаменту університету у Ню Гейвені, який під час Другої світової війни служив у Дивізії „Галичина", та й про проф. І. Овечка з університету в Кольорадо, який служив німцям, а сьогодні є активним пропаґатором наклепів на сучасну Україну.

При кінці свого паплюження Камінський каже, що під час своєї понад 30-річної служби для нових босів за океаном українські націоналісти провели кілька ганебних акцій проти СССР, тоді, — глузує він — як український народ осягнув самостійність і щастя".

Вислужники Москви не мають відваги писати про коляборацію Москви з нацистською Німеччиною, бо за такі слова чекає заслання. Молотова, який підписував договір з Рібентропом, цього року регабілітували на 92-му році життя.

Паплюження московських вислужників наших громадсько-політичних діячів, є доказом, що протимосковські акції еміґрації завдають ударів комуністичній пропаґанді. Українці так в Україні, як і поза її межами (в діяспорі), не потребують вказівок Москви, з ким вони мають коляборувати, а з ким ні.

Міжнародний Трибунал у Нюрнберґу не виконав свого завдання, бо в той самий час, коли на лаві обвинувачених судили німецьких нацистів, повинні були судити і їхніх партнерів з 1939 року, — московських верховодів червоної імперії — „Evil Empire", за їхній постійний ґеноцид і злочини супроти людства: Базар, Крути, штучний голод в Україні в роках 1932-33,

(Закінчення на ст. 4)

Ю. Мовчан

„АНДРІЙ ПЕРВОЗВАННИЙ"

Андрій Первозванний.

Хто з християн не чув цього імени? Напевно нема таких, бож і візантійська і українська Церкви пов'язують з ним початки свого християнства. У своїй „Повісті временних літ" знаменитий літописець Нестор ось так пише про Андрія, який став чи не найвидатнішим місіонером в історії християнства:

„Прибувши в Корсунь, Андрій побачив Дніпровський лиман. Звідси поїхав він у гору Дніпра і несподівано опинився у стіп Дніпровських гір. На гругий день устав і промовив до своїх приинявних учнів: Бачите ці гори? На них засяє благодать Божа; велике місто там стане й Бог побудує в ньому багато церков. І вийшовши на ці гори, Андрій поблагословив їх, поставив хрест і помолився Богові. Зійшовши з тієї гори, де згодом мав бути Київ, він поплив угору Дніпра".(Див. „Хрестоматія давньої української літератури", Київ, 1967, ст. 13-14)

Це було ще в першому столітті РХ, тобто, на світанку християнства. І сам Андрій був не звичайною собі „сірою" людиною, але згідно Євангелії від Івана, гл. 1,40, рідним братом св. апостола Петра. А тому, що Андрій був першим, котрого покликав Христос для місійної служби, в історії християнської релігії він справедливо заслужив на друге ім'я — Первозванний. Крім того, якщо Володимирове Хрищення вважається третім у стародавніх літописах, то першим треба вважати благословення Андрія Первозванного, який був приплив кораблем із Чорного моря і рікою Дніпром до цієї київської гори, яка після заснування Києва дістала назву Андрієва гора і на якій пізніше було побудовано церкву в його пошану. Щодо другого хрищення, то його перевела Володимирова бабуня, велика київська княгиня Ольга, яка сама, охристившись в Царгороді, після хрищення стала називатися Оленою.

Вже здавна відомий переказ про те, що Андрій Первозванний, якого християнська Церква за його велику місійну службу піднесла до чину святого апостола, проповідував ідеї Ісуса Христа в країнах навколо Чорного моря, подорожуючи Дніпром аж до Новгорода та Балтицького моря. Звичайно, ця т.зв. „Андріївська леґенда", як зазначає ЕУ (т. І, ст. 45), має своїх оборонців і противників. І ось, з нагоди наближення Тисячоліття Хрищення України, наш відомий науковець і письменник, професор мов Форт Гейського університету, стейту Канзас д-р Роман Кухар (псевдонім Р. Володимир) вирішив видати в світ працю, яка має на меті показати нашим читачам місію Андрія Первозванного такою, якою вона була в дійсності — без перебільшення як також і без переменшення її ролі в запровадженні християнства в Україні. Як доречно зазначає д-р Іван Овечко в „Вступному слові", „Р. Володимир, як письменник, переріс кордони пристосуванства і шкідливої „традиційности". Його персонажі — предки українського народу перед християнізацією України — це не погани — варвари, відсталі від решти світу напівдикуни. Збагачений вивченням багатої літератури про нашу дохристиянську спадщину, автор 'Андрія Первозванного' змалював її, як спадщину високої, як на той час, культури, етики і любови до рідної землі та свого народу"... (ст. 10)

На 260-сторінках своєї монументальної праці Р. Володимир, разом з місіонером Андрієм, „водить" також читача по тих місцях нашої прадавньої батьківщини, помистецькому та в жвавій формі, оповідаючи про все там бачене та почуте від наших предків. З долученої в книзі мапи бачимо, що Андрій, якому згідно з традицією апостольських часів (ст. 244), випав жереб на місійну працю в Скитії та Ахаї, вирушивши з торговельного міста Синопи в Пафлягонії на північному побережжі Малої Азії, із своїми однодумцями помадрував уздовж північних берегів Понту (тобто, Чорного моря), а потім Дніпром по широких просторах Скитії, тобто, пізніше Русі-України.

Не будемо оповідати про всі пригоди чи цікаві розмови цієї знаменитої місійної подорожі Андрія Первозванного — про це читач довідається з книги. Наведемо лише кілька моментів чи прикладів з того, чого навчав апостол Андрій, як також деякі відгуки на його науку. Нав'язуючи до тогочасних правителів римської імперії, які жорстоко розправлялися з першими християнами, Андрій промовив до людей: „Не бійтеся, добрі люди, тиранів. Їхнє панування хоч і панування великого насилля, проте не довгого віку. Господь навіщає нас неґодами й лихоліттями, щоб нас випробувати й винагородити нашу вірність. А ви, тирани, схаменіться, бо в геєнну, вічний вогонь попадете" (ст. 20).

Оповідаючи про місійну подорож Андрія, автор при цій нагоді подає цікаві описи української природи, яку на його думку, бачили апостольські місіонери дві тисячі років тому на наших землях. „Аж до обріїв море зілля, первобутній терен, людиною ще й не торкнутий, — читаємо на 64-ій сторінці його книги. — Десь далеко рудий терпан зіірже, перебіжить, довго відгомонюючи копитами вдарами табун білорогих сугаків. У небі скликне шуліка, пролетить, крякаючи зґрая диких качок, в кущах заскиглить чайка, вітер сколише хвилею тирси, а густими травами заєць промкне — тільки й видно його... Та немає нічого кращого в цьому водностеповому відлюдді, як замріяне небо в надвечірню пору. Прозоре плесо синяви золотими водограями переллється в тиху помаранчову надозерню пристань й ураз палаючою багрінню спалахне — от краса"'.

Під час однієї балачки Андрія з нашими предками довідуємося про ще одну версію походження слова „Київ". Опинившись під брамами нашої столиці, Андрій, мабуть, вдаючи, що не знає назви міста, запитав одного з присутніх — яка назва цього міста? На це він почув таку відповідь: „Як бачите, киями обгороджено місто для забезпеки. А також тому, що киями також добре бити ворога, наш народ назвав столицю Києвом. Місто-це стародавнє боротьба за нього тривала цілі віки і тому-то треба було будувати міцні застави для оборони — палі садили все нові і нові. Хто його зна — може й від того його назва пішла?" (ст. 94).

Хоч в книзі є кілька досить прихильних згадок про Дажбога (зокрема, під час бесід між Андрієм-християнином і Небідою — визнавцем Дажбога), проте, на жаль, ця тема в повісті висвітлена дуже поверхово. Для читача це важливе тому, що хотілося б знати — як наші предки сприйняли чуже християнство? Та-ж для них тоді Дажбог був головним прообразом їхньої релігійности. („Дажбог

(Закінчення на ст. 3)

ЗАЯВА

Глибоко зворушені відходом у вічність світлої пам'яті Патріярха Йосифа, під безпосереднім враженням похоронних обрядів та перебрання верховної влади в Українській Католицькій Церкві наступником спочилого Патріярха, дотеперішнім Коадьютором Блаженнішим Отцем Мирославом Іваном Любачівським, зібрані у Римі, у п'ятницю, 14-го вересня 1984 року, представники мирянських організацій складають оцю врочисту заяву:

Насамперед, клонимо голови перед великим Покійником, найбільшим українцем нашого часу, Ісповідником Святої Віри і відновителем нашого церковного життя. Дякуємо Всевишньому за дарування Йому довгого життя, а нашій Церкві Провідника і видатного Будівничого. Його найбільший життьовий твір — єдність, помісність і патріярхат Української Католицької Церкви — бажаємо зберегти і зміцнити, як заповіт її тривалого існування в Україні і на поселеннях. Приймаємо завіщання спочилого Патріярха Йосифа як зобов'язання для себе і наступних поколінь, як наше кредо і закон.

Вітаємо наступника на патріяршому престолі Блаженнішого Патріярха Мирослава і прохаємо його разом із Священним Синодом нашої Церкви поробити заходи за визнання Апостольською Столицею українського патріярхату. Прирікаємо новому Патріярхові нашу відданість, готовість праці і допомоги. Хоч з відходом Блаженнішого Отця Йосифа скінчилася одна доба, а з його наступником розпочнеться черговий етап у розвитку нашої Церкви, ми висловлюємо віру, що буде збережена тяглість і переємність ідей та праці у проводі нашої Церкви, у патріярхих установ та в настанові Ієрархії і духовенства.

Зокрема підкреслюємо потребу існування і розбудови духовного осередку нашої Церкви в Римі з усіма існуючими тут установами — Крилосом Львівської Архиепархії, Українським Католицьким Університетом, централею і філіями Товариства „Свята Софія" та іншими інституціями, заснованими Патріярхом Йосифом. Розбудовані ним людські і матеріяльні ресурси стоять до диспозиції Блаженнішого Мирослава і Владик. Зокрема залишається нам усім концепція і візія українського церковно-національного життя, що її передав Патріярх Йосиф.

Миряни, зі свого боку, залишаючися вірними нашому двадцятирічному змаганню за повноцінне завершення нашої Церкви в Києво-Галицькому Патріярхаті, зобов'язуються продовжувати і поширювати організовану мирянську працю у своїх товариствах, публікаціях та інших ділянках. В цьому дусі патріярхальний рух і мирянські організації дадуть повну підтримку Проводові нашої Церкви на чолі з Блаженнішим Патріярхом Мирославом у його зусиллях довести до відродження нашої Церкви в Україні та діяспорі і скріпити синодально-патріярхальний устрій Української Католицької Церкви в рамках Вселенської Церкви під проводом Христового Намісника.

Згідно з розпорядженням нашої Ієрархії, закликаємо членів наших організацій та увесь мирянський загал зберігати сорокденну всенародну жалобу по спочилому Патріярхові Йосифові і звертаємося до всього мирянства відзначити сороковий день смерти церковними і світськими торжествами.

Рим, 14 вересня 1984 р.

Президія Українського Патріярхального світового Об'єднання
Богдан Лончина
Патріярхальне Товариство в Аргентині
Антін Хлопецький
Патріярхальне Товариство в Бельгії
Михайло Когут
(в заступстві **Петра Зеленого**)
Українське Крайове Патріярхальне Об'єднання Мирян у Великій Британії
Роман Кравець
Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА
Василь Пасічняк
(в заступстві **Олександра Пришляка**)
Рада Українських Громадських Організацій за Патріярхат в Канаді
о. Роман Ганкевич
Крайове Товариство за Патріярхальний Устрій в Німеччині
Володимир Кальваровський
Патріярхальне Товариство в Франції
Кирило Митрович
(в заступстві **Степана Семенюка**)
Об'єднання Українських Католицьких Організацій в Австралії
Ярослав Хіцяк
Українське Католицьке Об'єднання в Аргентині
Михайло Василик
Асоціяція Української Католицької Преси
Василь Маркусь
Рада Крайових Федерацій Українських Католицьких Академічних Товариств „Обнова"
Роман Данилевич
Союз Українських Католицьких Братств і Сестрицтв в Америці
Василь Маркусь
Український Християнський Рух
Володимир Янів

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН уповноважив Билла Брока, свого представника для переговорів у справах імпорту, домовитися з країнами, які експортують сталь до ЗСА, про „добровільне повздержування" ввозу сталі до Америки. Цей крок Президента зміцнить внутрішню американську сталеву індустрію, хоч вирібники сталі й робітництво цієї галузі були б більш раді, коли б Президент дозволив ввести примусову квоту для ввозу сталі та наклав інші мита на цей імпорт.

СОВЄТСЬКІ І САТЕЛІТНІ країни обклали Західню Німеччину, а зокрема Баварію, підслуховими апаратами на кордонах між Сходом і Заходом, щоб слідкувати за маневрами військ НАТО, які в більшості проходитимуть у східній Баварії у прикордонній полосі між Німеччиною і Чехо-Словаччиною. Речники НАТО критикували східній бльок за відмову вислати на маневри НАТО своїх спостерігачів. Один із генералів НАТО заявив, що „вони воліють слідкувати за нами з-поза дверей".

КАНАДСЬКИЙ УРЯД У Монтреалі поставив у стан обвинувачення 65-річного американського громадянина з Рочестеру, Н. Й. Томаса Бриґена за збомблення станції в Монтреалі тиждень перед приїздом до Квебеку Папи Івана Павла II. У бомбовому випадку загинуло три особи, а 29 були поранені. Американця судитимуть за вбивста і терористичну діяльність.

В РИМІ ПОХОВАЛИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

(Продовження зі стор. 1)

ні доручення) разом з понад десяткою інших неукраїнських єпископів; були також заступлені достойники східніх Церков, як і представники католицьких спільнот інших народів Східньої Европи, що перебувають в Римі. Окремо слід згадати о. Віренфреда ван Стратена, що займається „Церквою в потребі" і належить до великих прихильників Патріярха та опікунів УК-Церкви. Були також представлені деякі амбасади при Апостольській Столиці, серед них і новостворена амбасада ЗСА, яку репрезентував Пітер Мирфі.

Український світ був широко заступлений своїми найвищими політичними, суспільними, культурними та науковими діячами. З різних країн Европи, Північної і Південної Америки та Австралії прибуло понад 600 прочан, щоб прощати свого Патріярха, не враховуючи членів української римської колонії.

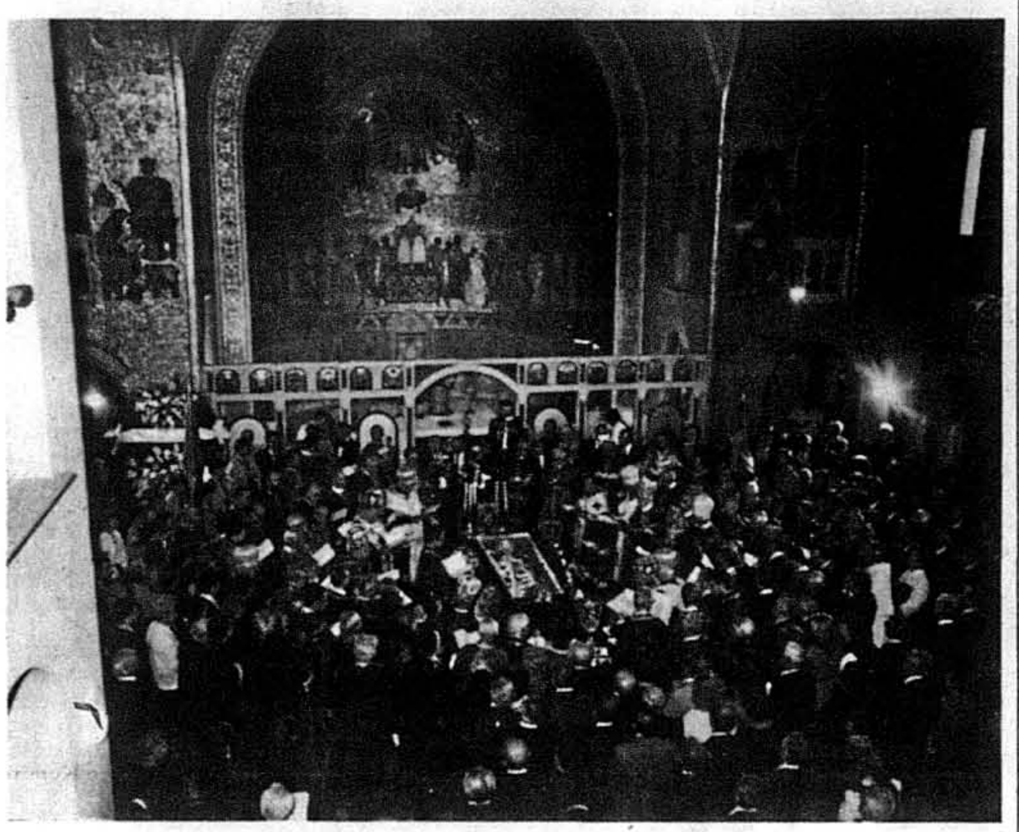
Вся ця богомольна громада оточила на подвір'ї собору домовину, на якій виднів патріярший хрест. По боках катафальку та під стінами собору було виставлено понад 30 вінців. Серед жалобних богомольців можна було пізнати багатьох відомих патріярхальних діячів дослівно з цілої діяспори, що прийшли віддати останню прислугу своєму Патріярхові. Було видно молодших і старших людей дітей, декого у народних строях, в більшості в поважному траурному вбранні, були в одностроях та з своїми прапорами пластуни і сумівці. Майже у всіх на грудях виднілася жалібна стрічка, видана референтурою Патріяршого фонду Чикаґської епархії.

Жалібно неслися співи заупокійної відправи у цій підримській оселі, де знаходиться Свята Софія, а поруч неї забудування Малої салезіянської семінарії. Чудове синє небо ранньої осени, тепле сонце і легкий вітерець сприяли цій відкритій церемонії на гарній площі перед собором. Здається, що й прекрасний водограй з трьома ангелами та близькі статуї Шевченка, Котляревського й Шашкевича сумували, бо не стало їх фундатора. Дослівно таким був день 27-го вересня 1969 року, коли Блаженніший Патріярх приймав на відвідинах Папу Павла УІ у нововисвяченому соборі Святої Софії та коли тисячні маси зійшлися, щоб відкрити цей патріярший собор. І тепер також прибув Папа Іван Павло II, але не для радісної нагоди, а тільки щоб попрощати тіло спочилого українського Патріярха. Це сталося в суботу, 8-го вересня, коли Папа приземлився гелікоптером на площі собору у день перед своїм запланованим відлетом до Канади, щоб попрощати свого співбрата із Східньої Европи. Папа вийнятково зворушливо виявив цей жест для Української Католицької Церкви і цілого народу. На прощання він поцілував чоло і правицю Ісповідника Віри.

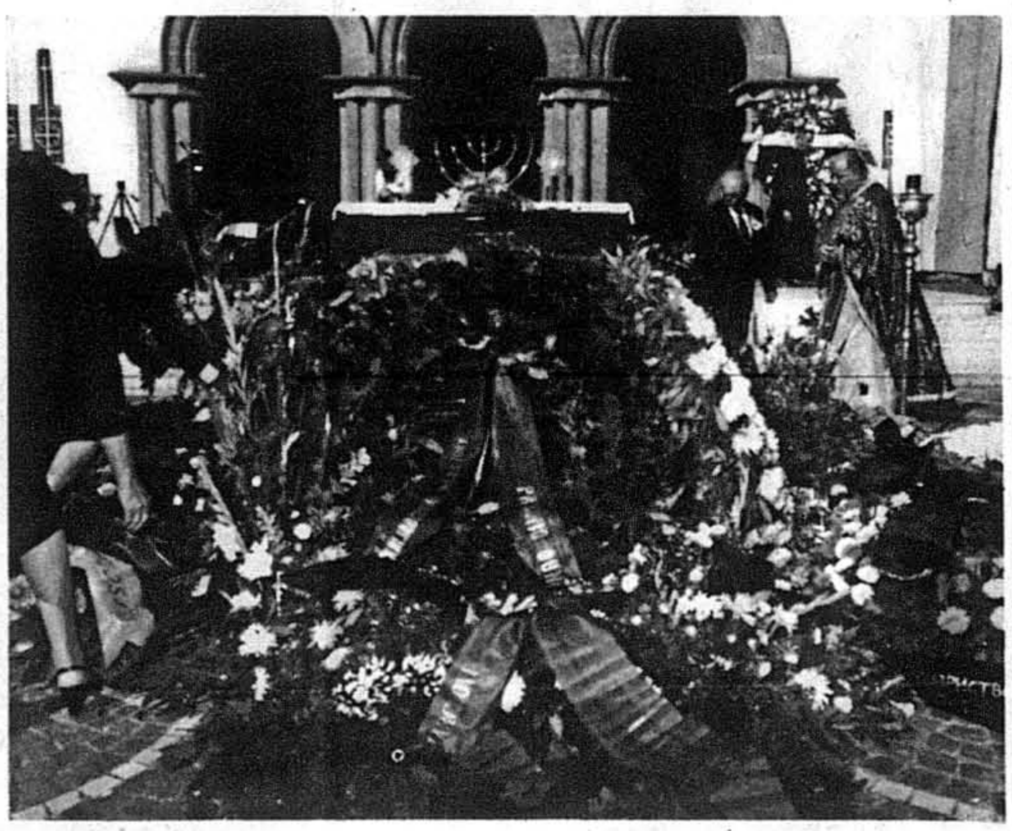
Прощальне слово від УК Церкви виголосив наступник Патріярха Блаженніший Мирослав Любачівський, якого вже в цій Літургії поминали як „Патріярха". Новий первоієрарх подав огляд життя великої людини, схарактеризував його сильветку як вченого теолога, церковного діяча і народного провідника. Італійською мовою виголосив Архиєпископ Мирослав Любачівський глибоке слово-похвалу „великому церковному Мужеві нашого століття взагалі", як також накреслив мученицький шлях його Церкви від 1945 року. Після Літургії присутні римо-католицькі ієрархи, священики і монахи та монахині приєдналися до похоронного обряду і латинською мовою відспівали „чин розрішення". В імені Папи та посвятили домовину. Це виконав старенький кардинал Конфальоньєрі.

Українські владики в присутності священства і вірних, відправляють Панахиду при відкритій домовині в соборі св. Софії.

Ще один вид на відкриту домовину під час відправ в соборі.

Закрита і оквітчана домовина перед початком похоронів на площі перед собором.

Патріярше завіщання

Кульмінаційним моментом цього похоронного обряду на площі собору було прочитання о. архимандритом Іваном Хомою завіщання Покійного Патріярха, яке з великою увагою, в більшості стоячи, вислухали присутні, більшість із сльозами на очах. Віщі, глибокі мислі і заповіти покійного Патріярха вдаряли в серця навіть літеплих і напевно збуджували в них приспалі почування відповідальности та величні хвилини. Це буде справді основний документ церковної думки сучасної доби чи, як ствердили миряни, у своїй спільній заяві, „наше кредо і закон". (Повний текст Завіщання буде опублікований в наступних числах „Свободи").

Опісля зформувалася жалобна процесія — духовенство, ієрархія, співаки, ченці і черниці, колона з вінцями і сотні вірних. Кілька владик на чолі з Блаженнішим Мирославом та священики, зокрема ті, що вчилися в Академії та що їх до останнього часу рукоположив Покійний, піднесли ва-

(Закінчення на ст. 4)

„Андрій..."

(Закінчення зі стор. 2)

— бог сонця, вогню", а пізніше також бог достатку та добра — див. ЕУ, т. II). Невже вони так легко й без „бою" проміняли свою прадавню віру в Дажбога на принесене з чужих земель християнство? Той факт, що княгиня Ольга, поїхавши до Царгороду, там охристилася, правдоподібно не було аж таким великим фактором аби всі її підлеглі так легко пішли за її прикладом. З інших джерел, про що ширше тут нема змоги зупинитися, знаємо, що процес охристиянення України не був аж так легким і „гладеньким", як це можна зрозуміти, прочитавши „Андрія Первозванного" Р. Володимира.

Але незалежно від того, скільки мав або не мав своїх противників Андрій на українських землях (беручи сучасну назву тих земель), головним його ворогом були опричники римського імператора, які суворо карали і переслідували перших християн. В „Пропам'ятній Книзі" в церкві св. Андрія в Патрасі читаємо: „Повернувшись з Візантії, він, Андрій, дістався через Коринтську протоку до Ахеї. Тут, у столичному місті Патрасі, він навчав Евангелію Христа аж до його розп'яття на хресті. Після смерти імператора Констянтина, син його Констянтин перевіз тлінні останки св. Андрія до Царгороду, де вмурував їх у вівтар собору, а Андрієву голову залишив у Патрасі. В 1460 році, після турецької окупації Візантії, голову Андрія Первозванного перевезли для переховування в соборі його брата св. Петра в Римі. В 1964 році за Папи Павла VI повернено її митрополитові Констянтинові в Патрасі. Частина мощів св. Андрія знаходиться ще з IV-го століття в Шотландії. Почитають його також в Україні, Росії, Грузії, Англії та Угорщині" (ст. 233).

З книги довідуємося, що Андрій Первозванний помер мученицькою смертю 30-го листопада, біля 70 років після народження Христа, помер, як було зазначено, в Ахаї — грецькій території.

Після прочитання книги Р. Володимира в читача, мабуть, мимохіть виникне кілька важливих питань, на які треба було б відповісти. Наприклад, взяти таке кардинальне питання, яке в нас чомусь стало „табу", тобто, темою, яку чомусь „незручно" чи „невільно" порушувати. А саме: а що сталось би, якби доля судила бути Україні нехристиянською, а щодо релігійного визнання якоюсь іншою? Чи з погляду здобуття або оборони нашої національно-державної незалежности — могло б це мати позитивне чи негативне значіння?

Поставив я тут це питання не тільки тому, що тема твору „Андрій Первозванний" спонукує над цим „задуматися", але також тому, що, на думку деяких наших історіософів, одна з причин, яка в значній мірі заважила неґативно щодо нашої незалежности є релігійна тотожність більшої частини нашого народу з релігією нашого смертельного ворога — Москви, тобто, православна християнська віра. Завдяки такій тотожності (плюс до того подібність мов), опричникам Москви на протязі століть вдалось „втокмачити" в голови значній частині наших „хахлів-малоросів", що, мовляв, ми „всє русскіє-православниє", наше „дєло общеєє" і т.д. Якби не існував цей чинник, тобто, якби наші предки мали відмінне віровизнання від росіян, Москва через те саме мала б одним „атут" менше нас психологічно і духово, а разом з тим — національно поневолювати.

Книжка легко читається, хоч подекуди можна завважити русизми (чи москалізми), як наприклад, „кришею" замість „дахом" (ст.19), „закружилась голова" (замість „закрутилася" — ст. 34), „стадо качок" (замість „табун" — ст. 65) та інші.

Хоч книжка вийшла в м'яких обгортках, проте технічно доброякісно у видавництві Юл. Середяка, на доброму папері і набрана чіткими черенками. Треба подивляти працьовитість її автора, який, не зважаючи на професійні обов'язки та серйозні недомагання очей, зміг знайти час і можливість написати таку солідну працю. Книжка є цінним відзначенням недалекого Тисячоліття Хрищення України і тому треба сподіватися, що на рекомендацію Блаженнішого Папа римський нагородить за це її автора бодай бронзовою медаллю св. Йосафата.

Замість квітів на свіжу могилу Товариша

бл. п. д-ра Романа Лисяка

складаю 50.00 долярів на НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Д-р Роман ГРАБ

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 22-го серпня 1984 року в Торонто, Канада відійшла у Вічність

наша Найдорожча МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ГАЛИНА БОЙКО

вдова по бл. п. д-рові Осипові Бойко.

Покійна народилася в місті Підгайці, Західня Україна.

ПАНАХИДИ за спокій душі були відслужені 25 і 26 серпня в похоронній каплиці Кардинала, а ЗАУПОКІЙНУ СЛУЖБУ БОЖУ І ЧИН ПОХОРОНУ довершено 27-го серпня в катедрі св. Священм. Йосафата.

Тлінні Останки Покійної спочили на цвинтарі Парклави, Торонто, Канада.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку:
ТАНЯ — дочка з чоловіком РОМАНОМ МЕЛЬНИКОМ
ДАНА — дочка
МАРІЧКА І МЕЛАНІЯ — внучки
та ближча і дальша Родина в Канаді, ЗСА і Україні

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в середу, 19-го вересня 1984 року упокоїлася в Бозі на 79-му році життя

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

ОЛЯ АНДРЕЙКО

з дому КЛОС

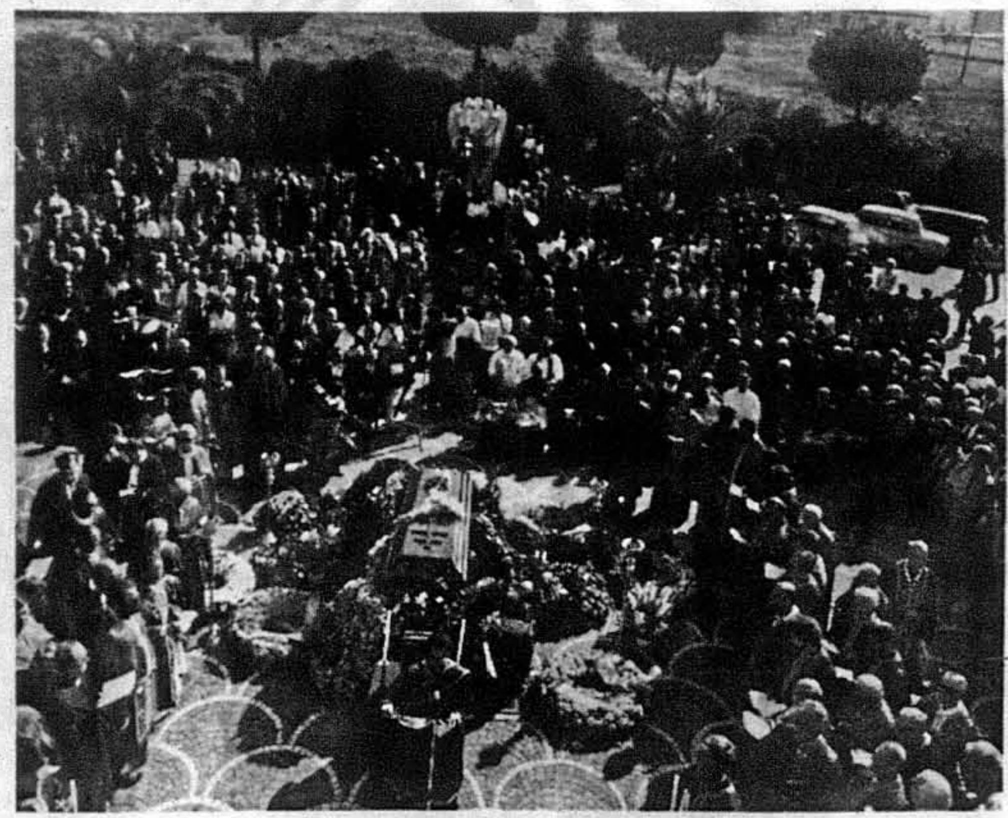
ПАРАСТАС — в п'ятницю, 21-го вересня 1984 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОННА СЛУЖБА БОЖА — в суботу, 22-го вересня 1984 р., о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра. ПОХОРОН з тієї церкви на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
муж — МИКОЛА
син — ВОЛОДИМИР з дружиною НАДІЄЮ
донька — ІРИНА ПАСТУШАК з чоловіком БОГДАНОМ
брат — ОРЕСТ КЛОС з дружиною МАРІЄЮ
внуки — АНДРІЙ, ДАНИЛО І МАРКО
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді і Україні

В РИМІ ПОХОВАЛИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

(Закінчення зі стор. 3)

Загальний вид на площу перед собором під час похоронів.

Чисельні сестри кількох чинів взяли участь у похоронах і процесії.

Частина неукраїнського почоту — в білому одязі о. Веренфрід ван Стратен, великий приятель Покійного Патріярха і один з рупорів фонду „Церква в потребі".

Владики, священики й вірні віддають останню шану Покійному Патріярхові вже при закритій крипті в соборі св. Софії.

Владики і священики на переміну несуть домовину з тлінними останками сл. п. Блаженнішого Патріярха Йосифа.

Після похоронів новий первоієрарх ПУКЦеркви Блаженніший Мирослав, якого поминано як Патріярха під час похоронних відправ, дякує римо-католицьким кардиналом за участь в похоронах.

жку домовину і понесли її довкола собору. Священики і єпископи змінювалися, несучи цю домовину на своїх плечах під сумний могутній спів „Со святими упокой" і „Святий Боже".

На закінчення обходу духовенство і владики занесли трумну в підземелля собору і відслуживши ще тут одну Панахиду, вклали її в крипту над місцем спочинку Митрополита Йосифа Сембратовича. В тій же крипті спочивають також мощі покійного Архиєпископа скитальців Івана Бучка. Ще довго до незамурованої ніші в крипті приходили на протязі дня богомольці, щоб тут попрощатися ще хоч із дорогою домовиною, що скрила тіло Патріярха. Довго не хотіли розходитися люди з подвір'я собору, немов ще за чимось шукаючи, ніби когось тут забули чи залишили, з ким так важко розлучитися. Сумували кипариси і кущі осінніх квітів, сумував, бо не тріскав ясною водичкою, веселий водограй, журилися не лише люди, але мабуть і люблена Покійним тварина і птаство на недалекому господарстві Сестер Василіянок — господинь цього двору.

Напевно плакала й далека Україна за своїм духовним велетнем, плакала, бо „поховали Патріярха в сиру землю глибоко..."

Тризна

Вечором того ж дня відбулася за традицією тризна -поминки, яку влаштували члени Крилосу Львівської Архиепархії, що існує від кількох років біля Блаженнішого Патріярха, як його дорадче і виконавче тіло. У двох просторих залях Домус Маріє зійшлися понад 500 прочан на чолі з усіма владиками — учасниками похоронів. Поминки, пов'язані з вечерею, відкрив член Крилосу, архимандрит монахів Студитів, о. Любомир Гузар. Він також виголосив змістовне слово, що було своєрідним програмовим документом для дальшої дії УКЦеркви під проводом нового її Голови Патріярха Мирослава. На вступі промовець вияснив статус і ролю Крилосу, що його покликав Покійний Патріярх, як своєї ради крилошан, що є найближчими співробітниками Первоієрарха. Початок цієї установи виводиться ще від початків українського християнства, але вона розвинулася зокрема після унії і то зокрема у Львівській Архиепархії.

Члени Крилосу у складі отців архимандритів Івана Хоми, Любомира Гузара, Івана Гриньоха, Івана Музички, д-ра Дмитра Блажейовського і канцлера Патріярха Івана Дацка представилися в час обіду після похоронів перед владиками і наступником Патріярха Йосифа, Блаженнішим Мирославом. Тут важливе експозе виголосив о. д-р І. Хома в імені цілого Крилосу, який заявив себе готовим співпрацювати з новим Первоієрархом. Крилос апелював до членів Синоду, щоб всі владики продовжували діло Покійного, включно із несенням того нелегкого хреста, яким був взятий Блаженнішим Йосифом титул Патріярха. Викреслити цього з української церковної історії, — сказав о. Хома, — вже не можна, не можна нікому його відкинути, бо „це противилось би навіть волі Христа". Він продовжував: „Не перекреслім пам'яті і діл великого Мужа, бо коли забороним з честю згадувати його велике ім'я і його діла, то каміння говоритиме".

В цьому ж тоні говорив на всенародній тризні вечером також другий чільний член Крилосу, архиєрей Л. Гузар. Потім він покликав ряд промовців, які то складали трибут померлому, то висловлювали свою віддaність новому Главі, абож прохали його, щоб продовжувати розпочате діло патріярхального становлення УКЦеркви.

Довга черга промов

Першим промовляв від ієрархії Митрополит С. Сулик, даючи високу оцінку життю, змаганням та осягам Покійного Патріярха. Він також говорив про єдність УКЦеркви в діяспорі з матірною Церквою на Україні, приводячи знаменний приклад, що українські церковні одиниці на поселеннях постали з ініціятиви і під проводом владик на українських землях, наявним доказом чого є якраз сторічне тепер існування Української Католицької Церкви в Америці.

Від духовенства промовляв отець митрат Маріян Бутринський, з Чикаго, який змалював видатну постать Патріярха, як наставника для священиків і їх учителя. Втримана в підвищено патріярхальному дусі промова викликала часті оплески. Мирян представляв д-р Богдан Лончина, голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання, який заявив готовість мирян співпрацювати з новим проводом Української Католицької Церкви. Єпископ УАПЦ, Володимир Дідович, висловив співчуття в імені Митрополита Мстислава та Православної Церкви, даючи при цьому високу оцінку діяльності і мучеництву покійного Голови братньої Церкви.

В імені політичного світу говорили: Ярослав Стецько, голова проводу ОУН, від Визвольного Фронту; Микола Лівицький, президент УНР в екзилі, що як православний і наддніпрянець, висловив підтримку ідеї українського католицького патріярхату; говорили ще коротко і ядерно Мирослав Прокоп, містоголова Закордонного Представництва УГВР, та Леонід Філь від ПУН-у та Ідеологічно-Споріднених Націоналістичних Організацій.

Організовану українську спільноту в діяспорі представляв і за неї промовляв президент СКВУ, Петро Саварин. Від УНСоюзу промовляв сенатор Павло Юзик, що також висловив українській спільноті співчуття від нового канадського уряду, в якому люди українського роду сподівано будуть відігравати значну ролю. Ректор УВУ д-р Володимир Янів промовляв від української науки і її установ, особливо підкреслюючи велике зрозуміння Патріярха до потреб науки зокрема в обличчі ювілею 1000-ліття хрищення. Від українських вчених, що працюють в рамках неукраїнських установ, головно академічних, говорив директор УНІГУ, проф. Омелян Пріцак. Він намагався з історичної перспективи дати оцінку появі і спадщині Покійного Патріярха Йосифа, наголошуючи значення тяглости Галицької Митрополії.

Від виховних організацій молоді були виступи Начального Пластуна Юрія Старосольського та Євгена Гановського (СУМ), від жіноцтва — Богданни Крушельницької (СФУЖО і організації жінок Визвольного Фронту); від всіх комбатантських організацій говорив Мирослав Малецький, а від Союзу Українців у Британії — Ілля Дмитрів, що також заступав тамошню організацію мирян.

У всіх виступах повторювалося мотто: „Патріярх помер. Патріярхат існує під проводом нового Патріярха Мирослава".

Крім виступаючих в залі, як і попередньо на похоронах, були десятки керівних діячів загального і крайового маштабу. Всі вони не жаліли труду, часу і коштів, щоб віддати останню пошану мощам Патріярха.

Під кінець присутні прослухали з увагою і в пошані слово Патріярха — уривки із звукозапису його Завіщання. Це була глибоко зворушлива хвилина, коли присутні чули знову того, хто не раз промовляв до них, включно й у цій залі, де перед двома роками відбувався бенкет на пошану його 90-ліття. Ще раз жалобним співом „Вічная пам'ять" закінчено цей довгий і сумний день.

Наради, зустрічі, авдієнції

Як звичайно, з нагод різних з'їздів і обходів в УКЦеркві, відбуваються ще наради, зустрічі, авдієнції. Мирянський рух відбув свої наради, на яких приймав спільну заяву, підписану кільканадцятьма організаціями. Її передано на руки Блаженнішого Мирослава в часі авдієнції делегації Українського Патріярхального Світового Об'єднання. Ця ж делегація відвідала Архиєпископа М.Л Марусина, секретаря Східньої Конгрегації, а ще перед тим мала корисну зустріч із членами Крилосу.

Преса з цієї нагоди знову, як рідко досі, італійська і міжнародна, промовила про Українську Церкву та її змагання, нагадуючи деякі перипетії із життя Покійного Патріярха та про його тверду поставу в обороні прав Церкви і народу.

Покидали паломники Рим з непевною думкою й питанням, чи ще будуть такі події і люди в цьому Вічному Місті, що зуміють змобілізувати українську громаду та притягати прочан з усіх-усюдів до цього українського духовного центру. Хотілось би щиро, щоб і в майбутньому дороги багатьох українців вели до українського Риму.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ повідомляють, що пацифісти, комуністи, соціялісти, соціял-демократи й інші ліві в Західній Німеччині знову приготовляються до масових політичних демонстрацій проти власного уряду і розміщення в тій країні американських нуклеарних ракет Першінг II і крилатих. Демонстрації заплановані на жовтень і листопад у зв'язку з маневрами членських держав Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Очевидно, боннський уряд, маючи вже певний досвід з попередніх демонстрацій, солідніше приготовився для протиакції, стягнувши до Бонну й інших більших міст більші відділи поліції і військові з'єднання з так званої національної гвардії, які розташовані в поодиноких краях Федеративної Республіки Німеччини.

Заява...

(Закінчення зі стор. 2)

великими зусиллями Блаженнішого Патріярха Йосифа. Не перекреслім пам'яті і діл великого Мужа! Коли забороним з честю згадувати його ім'я і його діла—каміння говоритиме! Сльози вірних будуть кликати до неба про поміч. Зокрема ідеться про високий історичний титул Патріярха, який він прийняв, відкидаючи зі запереченням усі почесті і титули, які міг мати, ради своєї Церкви і народу. Шануймо цей історичний титул, який він здобув в очікуванні визнання його Апостольським Престолом. В цьому титулі містяться всі його надбання, здобутки і терпіння.

Нехай ім'я великого Патріярха Йосифа остане серед нас у вічній пам'яті!

Рим, 13-го вересня 1984 року.
Український Католицький Університет

о. Іван Хома,
і всі члени Львівського Крилосу

Наклепи...

(Закінчення зі стор. 2)

масовий морд у Вінниці й Катині, морд в'язнів у Львові, Станиславові й інших містах Західньої України в 1941 році, а сьогодні-продовження геноциду у Афганістані. Історія не спить і чекає на новий Міжнародний Трибунал над сучасними комуністичними злочинцями. Наклепи на українську еміграцію, це стара й роками випробувана тактика Москви.